

БОКШАЙ Йосип Йосипович (1891–1975)

Народний художник СРСР і України. Член-кореспондент Академії мистецтв СРСР, заслужений діяч мистецтв, один з ініціаторів створення Товариства діячів образотворчого мистецтва на Підкарпатській Русі, фундатор Ужгородської художньої школи

Народився 2 жовтня 1891 у с. Кобилецька Поляна Рахівського району Закарпатської області. Перші юнацькі спроби майбутнього майстра помітив і підтримав викладач малюнка Мукачівської гімназії Тібор Калмаром, а також друг батька, художник І. Рошкович. Упродовж 1910–1914 рр. Йосип Бокшай навчався в Будапештській академії образотворчих мистецтв у класі відомого угорського живописця Імре Ревеса (Чебрая).

Із початком I Світової війни Йосипа Бокшая мобілізували рядовим вояком австро-угорської армії, а 24 березня 1915 року він потрапив у російський полон. Після півторарічних поневірянь у Туркестані його перевели в Центральну Україну.

Повернувшись навесні 1918 р. із полону, жив в Ужгороді й вчителював в Ужгородській міській школі, а з 1919 р. — в Ужгородській реальній гімназії, в якій пропрацював безперервно до 1945 р. Увесь цей час він активно і плідно займався пейзажним живописом, виконував натюрморти, фігуративно-декоративні композиції з народного життя, писав портрети релігійних і громадських діячів, досягав особливих успіхів у церковному малярстві. Перша персональна виставка митця була організована 1926 р. у Празі, а потім продемонстрована в Ужгороді.

З метою вдосконалення майстерності здійснював поїздки в Італію, Німеччину, Югославію (Далмацію), Францію. Найбільше захоплення в Йосипа Бокшая викликали твори Джованні Баттісти Тьєполо та Фріца фон Уде. Підсумком творчих пошуків художника цього періоду стали персональні виставки в 1926 р. у Празі та Ужгороді.

Для багатьох відомих художників України, що навчалися в Ужгородській реальній гімназії, Публічній школі рисунка, а пізніше в Ужгородському училищі прикладного мистецтва, Йосип Бокшай був улюбленим учителем. Серед них — такі відомі митці, як Золтан Шолтес, Василь Габда, Антон Кашшай, Іван Шутев, Юрій Герц та інші. Вимоги, які він ставив до своїх учнів, він сформулював так: «Щоби створити справжнє полотно, художник має бути, по-перше, майстром, по-друге — громадянином». Цих вимог Йосип Бокшай передусім дотримувався сам.

Значним є внесок Бокшай у справу розвитку художньої освіти у Львові, де він працював на посаді доцента Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва протягом 1951–1957 рр. У цей період, а також у 60–70-ті роки твори майстра виставлялися практично на всіх значних виставках, що відбувалися в Україні та за її межами.

▼ Осінній мотив. Скалка. Полотно, олія, 85х100. 1937

▼ Бокораші. Картон, темпера, 74х100. 1930–1933

